

Minimální preventivní program

Minimální preventivní program ZŠ a MŠ Rozsochatec je zpracován s ohledem na rozumové schopnosti žáků 1. stupně ZŠ.

1. Prevence sociálně patologických jevů

Program proti šikanování

Cílem programu je vytvořit ve škole bezpečné prostředí.

- základem prevence šikanování a násilí na školách je podpora pozitivních vzájemných vztahů mezi žáky a mezi žáky a učiteli.
- všichni pedagogičtí pracovníci formou pozorování neustále sledují vztahy mezi žáky a atmosféru v třídních kolektivech.
- ve školním řádu jsou jasně stanovena pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení.
- je zajištěný dohled pedagogických pracovníků nad žáky ve škole před vyučováním, o přestávkách mezi vyučováním a dále dle potřeby – především v prostorách, kde by mohlo k šikanování docházet.
- průběžně probíhá vzdělávání pracovníků v akreditovaných kurzech k problematice šikanování, je doplňována školní knihovna o literaturu z oblasti problematiky násilného chování a šikanování.
- úzká spolupráce žák + rodič + pedagog
- důvěrnost sdělení
- informovanost žáků, rodičů, pedagogů o způsobech řešení šikany

Krizový plán

Postup pro počáteční stádia šikanování

- důležité je pozorování, účinné a bezpečné vyšetření šikany vychází z kvalifikovaného odhadu stádia a formy šikanování
- pokud má pedagog. pracovník podezření na šikanu, informuje neprodleně ředitelku školy, výchovnou poradkyni a třídního učitele(ku)
- je-li šikana potvrzena, probíhá vyšetřování v těchto krocích:
  1. rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi šikanování
  2. nalezení vhodných svědků
  3. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli konfrontace obětí a agresorů)
  4. zajištění ochrany obětem
  5. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi

Pokročilá šikana vyžaduje následující postup:

- bezprostřední záchrana oběti, překonání šoku pedagogického pracovníka

- domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování
- zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi
- pokračující pomoc a podpora oběti (dle potřeby péče PPP, psychologa, psychoterapeuta)
- nahlášení policii
- vlastní vyšetřování
- spolupráce s dalšími orgány a institucemi – PPP, střediskem výchovné péče, orgánem sociálně právní ochrany dítěte, Policií ČR

Výchovná opatření

- agresory lze potrestat těmito výchovnými opatřeními – napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele, snížení známky z chování
dále pracovat s agresorem, v případě potřeby zprostředkovat odbornou péči
- pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem
- ředitelka školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, popřípadě k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu
-

Spolupráce s rodiči

Pokud rodiče informují školu o podezření na šikanování, je za odborné vyšetření záležitosti zodpovědný ředitel školy. Při nápravě šikanování je potřebná spolupráce vedení školy nebo školského zařízení, školního metodika prevence, výchovného poradce a dalších pedagogických pracovníků, jak s rodinou oběti, tak i s rodinou agresora. Při jednání s rodiči dbají pedagogičtí pracovníci na taktní přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací. Je nutné předem informovat rodiče o tom, co dělat v případě, když se dozvědí o šikanování.

Spolupráce se specializovanými institucemi

Při předcházení případům šikany a při jejich řešení je důležitá spolupráce vedení školy, školního metodika prevence a výchovného poradce s institucemi a orgány.

- s pedagogicko-psychologickou poradnou, SPC
- s pediatrií a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry
- oddělením péče o rodinu a děti
- s Policií ČR

Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění), ředitel školy oznámí tuto skutečnost Policii ČR.

Ředitelka školy oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, ředitel školy zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu.

Nepřímé (varovné) znaky šikanování mohou být např.:

- Žák je o přestávkách osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá jedinec do družstva volen mezi posledními.
- O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené, znečištěné, případně rozházené.
- Zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Odřenin, modřin, škrábance, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

Přímé znaky šikanování mohou být např.:

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávislným, nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem a skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, štouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Co by měl každý žák o šikaně vědět:

1. Za šikanování se považuje to, když jeden nebo více žáků úmyslně, většinou opakovaně ubližují druhým. Znamená to, že ti někdo, komu se nemůžeš ubránit, dělá, co ti je nepříjemné, co tě ponižuje, nebo to prostě bolí. Strká do tebe, nadává ti, schovává ti věci, bije tě. Ale může ti znepríjemňovat život i jinak. Pomlouvá tě, intrikuje proti tobě, navádí spolužáky, aby s tebou nemluvili, nešíkali si tě.
2. Proč jsi šikanován? Není to proto, že jsi špatný nebo proto, že si to nějak zasloužíš. Chyba není v tobě, ale ve špatných vztazích mezi některými žáky vaší třídy nebo školy. Převládá v nich bezohlednost a násilí.
Pamatuj si, že nikdo nemá právo ti ubližovat!
3. Nikomu nic neříct je strkání hlavy do písku, které situaci jenom zhoršuje. Nevzdávej to a udělej následující:

Obrať se na paní učitelku nebo paní ředitelku. Budou ti věřit, neprozradí tě a pomohou ti.

Svěř se svým rodičům.

Můžeš zavolat na bezplatnou Linku bezpečí: 800 155 555

2. Protidrogová prevence

Zneužívání návykových látek je v současné době jedním z nejzávažnějších problémů ve společnosti. Prevence by v žádném případě neměla probíhat pouze nárazově, je prováděna průběžně, hlavním cílem je vést děti k tomu, aby návykovou látku v budoucnosti nevyhledávali, aby ji nikdy neužily. Informace jsou předávány přiměřeně věku. Nedílnou součástí protidrogové prevence je zajímavá nabídka mimoškolní činnosti.

Žáky se snažíme učit:

- řešit konfliktní situace
- odmítat činnosti, které by mohly mít negativní důsledky
- posilovat sebedůvěru

3. Výchova ke zdravému životnímu stylu

Žák si postupně osvojuje základní pravidla zdravého životního stylu. Základem tohoto osvojování jsou bezesporu aktivity přímo ve škole:

- zařazování tělovýchovných chvil
- pobyt na čerstvém vzduchu o přestávkách
- správné stravovací návyky
- postupné budování žebříčku hodnot